
Má-li vysoké školství dobře fungovat, musí mít dominantně veřejný charakter

Má-li vysoké školství dobře fungovat, musí mít dominantně veřejný charakter

25. 5. 2012; autor: P.K.; rubrika: i-Forum informuje

Překlad britského dokumentu [Braňme veřejné vysoké školství](#) se stal základem debaty prorektora UK Stanislava Štecha, prvního náměstka MŠMT Jiřího Nantla a předsedy SK RVŠ Miroslava Jašureka. V rámci diskuse, která proběhla ve středu 23. května, její účastníci hledali především odpověď na otázku, zda je třeba bránit veřejné vysoké školství.

„Nelze popřít odlišnosti,“ zhodnotil prorektor Stanislav Štech dokument podepsaný zástupci prestižních britských univerzit. Na dokumentu ocenil, že poměrně srozumitelně uvádí na jednom místě argumenty, kritizující oslabování veřejnoprávního charakteru britských univerzit, které můžeme sledovat v obecné poloze v pojednáních Konrada Paula Liessmanna nebo Zygmunta Baumana.

„Ukazuje se, že naše protesty, které tu byly a jsou proti určité verzi věcných záměrů na začátku roku, nejsou úlet a nejsou vedeny ‚zpykvanými studenty‘, jak je označila některá média. Existují i ‚zpykvaní‘ profesori z velké anglické čtyřky – Oxford, Cambridge, Sussex a Warwick. Jedná se o dokument, který stojí za to číst velmi podrobně, protože na druhou stranu podobnost trendů ve vysokoškolské politice je značná“ doporučil auditoriu prof. Štech.

Mezi základní problémy vysokého školství v českých podmínkách zařadil první náměstek MŠMT Jiří Nantl krizi jeho identity. „Nevíme, co je vysoké školství a co by mělo být, pojmy se překrývají a pozornost se soustředila na univerzity. Když si to promítnu zpětně, tak jsme nediskutovali komplexně o systému vysokého školství,“ uvedl. Zatímco v Británii je možné setkat se s názory, že vzdělání je zboží, u nás podle Nantla neexistují aktéři, kteří by tvrdili, že vysokoškolské vzdělání je zboží a že by se systém měl řídit tržními principy.

„Situace v Británii je odlišná, ale možná jen dočasně,“ uvedl předseda SK RVŠ Miroslav Jašurek, který rovněž doporučil publiku text si přečíst, aby si uvědomilo, jaké jsou důsledky, byť nezamýšlené, některých opatření. V českém prostředí bychom měli podle předsedy SK RVŠ přemýšlet o změnách více do hloubky a uvědomit si, jaké budou mít tyto změny dopad za pět nebo deset let.

Jašurek na dokumentu pozitivně hodnotil skutečnost, že zasazuje problematiku vysokého školství do společenského kontextu. Britská vládní politika, realizující reformy v celém veřejném sektoru, podle dokumentu komplexně posiluje nerovnosti v společnosti. Přeložený text naopak zdůrazňuje, že vysokoškolské vzdělání má emancipační charakter a slouží celé společnosti na rozdíl od Liessmannova pojetí elitního vysokého školství.

Elitní školství

V české debatě existují podle Jiřího Nantla přibližně tři proudy kritiků, mezi něž patří i idealisté a nostalgici, kteří by rádi navrátili vysoké školství do stavu za první republiky.

Prof. Štech odmítl interpretaci, že kritika předkládaných receptů, jak řešit problémy masifikovaného vysokého školství je vedena především nostalgií po návratu systému elitních univerzit. Naopak razantní redukce veřejného financování a větší vliv partikulárních zájmů povedou k nové fázi elitního vysokého školství, kdy bude na skutečných univerzitách studovat 15 procent populace, předpokládá prof. Stanislav Štech. Dopady obdobného procesu je možné sledovat nejen ve Velké Británii, ale i v USA, kde nelze hovořit o systému, ale jen určitých institucích.

Jedním z dalších témat, kterými se panelisté zabývali, byla diverzifikace českého školství. „Ta nemůže být sama o sobě cílem reformy,“ zdůraznil Miroslav Jašurek, „diverzifikace slouží k tomu, abychom vytvořili nějaký systém, od kterého něco chceme.“

V rámci odpovědí na diskusní otázky, do kterých se zapojili i někteří členové akademického senátu UK, náměstek Jiří Nantl uvedl, že z hlediska akademické kvality představuje rozdělení doktorských studií po školách jednu z černých děr v rozpočtu vysokého školství. Odmítl také názor, že by se někdo snažil o privatizaci veřejných vysokých škol nebo že zápisné bylo návrhem ministerstva. Jak řekl Nantl, ministr bude zápisné dále zvažovat za předpokladu, že analýzy prokážou, že jeho zavedení nemá negativní dopady. MŠMT v současné době nepracuje na legislativním návrhu. Nedávná debata se podle Nantla vedla v mediální rovině a ministerstvo na tom nikdy nepracovalo, protože nemělo tento úkol zadáný.

Předseda SK RVŠ Miroslav Jašurek

„Jiří Nantl řekl velmi důležitou věc – generické věci získané na vysoké škole by měly vydržet padesát let. Jestliže to vztáhneme k otázce veřejného charakteru, tady se zcela jednoznačně ukázalo, proč vysoké školství musí mít

dominantně veřejný charakter, pokud chceme, aby svoje funkce plnilo dobře. Žádná soukromá instituce nemůže fungovat v horizontu padesáti let, není toho schopna.“